

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab Anno Christi 1143. Usque Ad Annum 1176

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1762

VD18 90118014

§. 8. Concilium Northamptonense.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66377)

Sæcul. XII. Schisma. Conjicere licet, hunc Archiepiscopum fuisse Hugonem, qui hoc anno millesimo centesimo sexagesimo quarto, in Festo S. Martini, undecima die Novembris obiit, postquam Episcopatum annis ferme triginta quinque tenuisset. Ejus Successor fuit Rotruvius, prius Episcopus Ebroicensis, qui Rotomagi annis novemdecim sedit.

Gall. Chron.
to p.
Sup. Lib.
LXX.

§. VIII.

Concilium Northamptonense.

vita quad-
rip. 1. c. 25.

Rex Angliæ, contra Thomam Archiepiscopum Cantuariensem acrius commotus, eum præstituta die Northamptoni præsto esse jubet, quo etiam omnes Antistites & Proceres Regni, edito mandato, convocavit. Omnibus convenientibus Thomas Archiepiscopus accusatur, quod semel antea a Rege vocatus, ipse non venisset; & quamvis probaret, quod virum idoneum, qui pro se responderet, misisset, prolata tamen est Sententia; omnia Archiepiscopi mobilia exinde Fisco Regio esse addicta. Præsul, percepto hoc Decreto, *rem usque in hanc diem, inquit, inauditam! nec enim unquam aliquis Archiepiscoporum Cantuariensium quacunque in causa in judicio Curie Regis Angliæ stetit, quod tam ejus Ecclesie quam etiam ipsius personalis dignitas vetat, quia & Regis*

& totius Regni Pater spiritualis est. Hæc Sæcul. XII.
 Sententia die Jovis octava Octobris anno A.C. 1164.
 millesimo centesimo sexagesimo quarto
 lata est, quam nulla alia Actio hujus Con-
 ciliii præcessit.

Die altera Veneris, petiit Rex ab
 Archiepiscopo, ut sibi centum libras ar- c. 26.
 genti restitueret, quas ipsi, cum Can-
 cellarius esset, mutuas dedisse ajebat.
 Archiepiscopus affirmabat, eas sibi gratis c. 27.
 fuisse donatas; quia vero id non probabat,
 & accepisse fatebatur, ad restitutionem
 damnatus est, & vadimonium consti-
 tuere coactus, quod nisi fecisset, custodia
 traditus fuisset. Die Sabbati, hujus
 mensis decima, cum Archiepiscopus cum
 suis Episcopis in conclavi, seris objectis
 ex mandato Regis, ne ulli pateret exitus,
 jubetur rationem reddere de multis re-
 ditibus Ecclesiarum & Abbatiarum, quas,
 cum vacassent, ipse tanquam Regni Can-
 cellarius interim rexerat. Summa au-
 tem totius pecuniæ, ducenta & triginta
 millia marcarum argenti, erat. Nova
 Præsulis vexatio omnes in admirationem
 rapuit, multique indignabantur, quod
 jam nihil superesset, quam Primatem
 Angliæ vinculis dare. Ipse respondit,
 consulturum se viros prudentes, cum-
 que deinde præsentis Præsules, quid
 facti opus esset, quærent, Henricus
 Episcopus Wintoniensis, qui clam
 Thomæ

Sæcul. XII. Thomæ favebat, dixit: *Cum ex Archidiacono & Cancellario, Thomas electus est Archiepiscopus Cantuariensis, a quocunque vinculo, quo Curia Regis alligabatur, absolutus est. Idque, cum Decretum illud Regium ad omnes pervenisset, nullus Episcoporum negare poterat.*

Tum singuli, quid sentirent, proferre cœperunt. Et Gilbertus Episcopus Londinensis, Decanus utique Cantuariensis Ecclesiæ *, & idcirco in concilio post Archiepiscopum primus, dixit: *Si Pater, memor es, quantum Dominus Rex te evexerit, quanta tibi contulerit beneficia; si pensas, quantam ruinam Ecclesiæ Catholicæ, nobisque pares, dum Regi resistis, non Archiepiscopatum Cantuariensem modo, sed etiam centies majora dimittere deberes. Forsitan autem, si Rex te videret penitus sibi obnoxium, omnia benevole tibi redderet.* Deinde Henricus Episcopus Wintoniensis intulit: *Hoc consilium Ecclesiæ est perniciosum. Quia si Archiepiscopus noster & totius Angliæ Primas hoc nobis exemplum relinqueret, quemque Episcopum ad nutum & comminationem Principis suam Dignitatem & curam animarum dimittere debere, nihil amplius de jure, sed cuncta pro libitu & sine Regula in Ecclesia agentur.* Hilario Episcopo Cicestriensi & Bartholomæo Exoniensi eadem erat sententia ac Episcopo

* Forte provinciae.

scopo Londinensi; necessitati temporum Sæcul. XII.
 aliquid dandum esse. Tum Episcopus A. C. 1164.
 Lincolniensis, simplex homo & minus
 discretus, *patet*, inquit, *vitam bujus*
viri & sanguinem quæri; proinde alterum
eorum erit necessarium, ut vel de Archi-
episcopatu vel de vita cedat. Tandem
 Rogerius Vigorniensis ita temperavit
 sermonem, ut, quamvis diceret, nolle
 se consilium dare, satis tamen indicaret,
 Archiepiscopum susceptam a Deo ani-
 marum curam relinquere neutiquam
 oportere.

His dictis, aliquamdiu in silentio
 federunt, & arte quæsitæ, ut exitum in-
 venirent, inclusi enim erant, Archiepi-
 scopus, *volo*, inquit, *loqui duobus Comiti-*
bus, qui cum Rege sunt, eosque nomi-
 navit. Vocati illi sine mora veniunt, qui-
 bus Thomas: *Non habemus hic testes,*
quibus causa ista maxime nota est; quare
usque in crastinum inducias petimus. Ad
 hæc Regi referenda Episcopi Londinensis
 & Rosensis missi sunt, addiditque Epi-
 scopus Londinensis suo motu; Archi-
 episcopum aliquod temporis spatium sibi
 postulare, ad præparanda instrumenta,
 statuto die rationem redditurus. Nempe
 Archiepiscopum ad eam reddendam ob-
 ligare cupiebat. Sed negavit ille, id se
 Londinensi in mandatis dedisse. Ita so-
 luta est hæc Concilii Sessio. Cumque
 omnes

Sæcul. XII. omnes discederent, milites nobiles alii-
A.C. 1164. que, qui ingredientem Archiepiscopum
 turmatim stipaverant, metu Regis per-
 territi, exeuntem deseruerunt. At Prae-
 sul, ut pro fugientibus se alios substi-
 tueret, multis convocatis pauperibus
 mensam sterni iussit.

S. Thomas
 Cantuarien-
 sis.

Sequente die, quæ erat Dominica,
 nihil actum. Feria autem secunda, iterum
 vocatur Thomas, & in Conventu ex-
 peçtatur. Sed nocte præcedente passione
 iliaca, qua sæpe laborabat, correptus
 fuerat; crediderunt multi, valetudi-
 nem simulari, ideoque missis secundo
 ad se proceribus respondit: *Videtis, me
 hodie ad Curiam venire non posse. Sed
 cras ibo, aut certe aliorum manibus illuc
 deferar.* Eadem die increbuit rumor,
 nec defuerunt, qui istud ipsi Thomæ
 denunciarent; si ad Regiam iret, fore
 ut interficeretur, vel vinculis constringe-
 retur. Quia vero necdum ad sustinen-
 dum Martyrium satis animum collegerat,
 secutus est monitum pii cujusdam viri,
 ipsi suadentis, ut altero mane Missam
 votivam S. Stephani Protomartyris cele-
 braret.

Die Martis tempore matutino Epi-
 scopi, illo rumore consternati, ad Archi-
 episcopum confluentes, hortantur, ut
 simpliciter pareret Regis voluntati, nisi
 in hac Curia perjurii accusari vellet,
 quod

quod iuramentum Fidei Regi datæ violasset, cum Consuetudines recipere recusaret, peculiari iuramento ab ipso firmatas. Ille respondit: *Fratres mei! Mundus, ut cernitis, in hoc caput conjurat. Quod autem cor meum majore dolore obruit, vos ipsi, vos, inquam, contra me pugnatis. Etsi vero ego tacerem, futura Sæcula prodent, quanta ignavia me pro libertate omnium certantem destitueritis. Duobus consequentibus diebus judicatis me, Archiepiscopum & Patrem vestrum, & ex sermonibus vestris intelligo, vos me in Foro sæculari & in causa non civili modo, sed etiam criminali judicaturos esse. Verumtamen vobis omnibus in virtute obedientiæ, & sub pœna amittendi Ordinem vestrum prohibeo, ne Judicio, quod mihi paratur, interesse præsumatis. Quia autem timeo refractarios, ad Ecclesiam Romanam appello. Porro si Laici mihi manus injiciant, vos ad defensionem Archiepiscopi vestri (id enim districte præcipio) Censuras Ecclesiasticas intorquete. Denique, sciatis velim, licet fremat mundus, furat hostis, corpusque hoc in cineres redigat, Deo auxilium præstante, nunquam futurum, ut commissum mihi gregem deseram. Episcopus Londinensis statim contra hoc Archiepiscopi præceptum appellavit, omnesque eo relicto ad Aulam se contulerunt,*

Sæcul. XII.
A.C. 1164.

Sæcul. XII.
A.C. 1164.
tulerunt, duobus tantum exceptis, videlicet Henrico Episcopo Wintoniensi, & Joscelino Saresberienfi, ut clam solatium suggererent, & animum adderent.

Ubi Episcopi discesserunt, sine mora Thomas Ecclesiam intrat, Missam S. Stephani celebraturus, etiam Pallium gerens, quamvis non esset Festum solemne. Tum peracto officio, Pallio & Mitra depositis, servato autem reliquo cultu & Cappa Episcopali, ad Regiam pergit; & quia periculum suum non nesciebat, Eucharistiam secum secreto deferebat.

6. 30. Conclave ingressurus, ubi Rex præstolabatur, Crucem suam de manu eam sibi præferentis arripit, & intrat, sequentibus Episcopis. Roberto autem Episcopo Herfordiensi dicenti; *Sine, Pater,*

S. Thomæ
constantia.

ut ego Cruciger tuus sim, respondit: *justius est, ut ipse manibus meis eam deferam. Hoc est præsidium meum, & hoc viso vexillo, non est dubitandum, sub quo Principe militem.* Tunc vero dixit Episcopus Londinensis: *Si Rex viderit te armatum intrare, gladium fortioverem exferet in caput tuum, & experieris, quid tibi prosint arma tua.* Cui Thomas: *Hæc Deo committimus.* Et Episcopus: *Ab hac stultitia tua, ut video, nec in posterum recedes.* Rex audiens Archiepiscopum cum Cruce sua venire, in proximum conclave se proripit, Thomas

mas vero solus ex una parte & Episcopi ^{Secul. XII.}
 in adversa confident. Adest præco, o. ^{A.C. 1164.}
 omnes Antistites & Proceres convocans,
 exponitur Regis nomine grandis querela
 contra Archiepiscopum, quod Regiam
 ingressus esset portans Crucem suam,
 ingenti Regis probro. Illico omnes Regis
 causam tuentur, Præsulem damnant,
 perfidum Popam, ingratum, perjurum,
 scedifragum magno clamore appellant.

Circumstantes tremulus horror in-
 vasit, & Rogerius Archiepiscopus Eboracensis
 exiens ad duos Clericorum suorum, quos
 ibi conspexit, ait: *Recedamus hinc; non oportet nos videre, quæ
 hic Cantuariensi fiunt.* Tunc apparitores
 cum suis baculis magno tumultu ex
 cubiculo Regis descendunt, atque ex-
 tensis brachiis & torvo vultu ad Thomam
 conversi perniciem minantur, præsentibus
 omnibus signo Crucis se munientibus.
 Bartholomæus vero Episcopus Exoniensis
 ad pedes Præsulis accidens ait: *Pater mi,
 miserere nostri, tuique, omnes enim
 hodie ex odio capitis tui perimus.*
 Namque Edictum Rex edi jusserrat,
 ut quicumque Archiepiscopo adhereret,
 hostis Reipublicæ haberetur, capite
 plectendus. Præterea Episcopi Saresberien-
 sis & Norwicensis, qui remanserant,
 statim ad supplicium trahendi dicebantur
 & in membris mutilandi,
Hist. Ecclesiast. Tom. XVII. li. roga-

Sæcul. XII. rogabantque Archiepiscopum, ut ipsos
 A. C. 1164. salvos vellet. Ad Episcopum autem
 Exoniensem Thomas, *fuge hinc*, ait,
quippe non sapiſ quæ Dei ſunt.

§. IX.

Thomas damnatur.

Episcopi, Rege permittente, a Proceribus separati deliberabant, quid sibi
 6. 32. faciendum eſſet. Extremæ premebant anguſtiæ inter malleum & incudem poſitos; vel enim iram Regis experiri cogebantur, vel Archiepiscopum ſuum, Laicis Principibus juncti, in cauſa criminis damnare, quod ipsis contra Canones manifeſte pugnare videbatur. Diu igitur multumque omnibus adjunctis in arduo negotio diſcuſſis ſtatuerunt, Archiepiscopum ad tribunal Pontificis Maximi appellare, tanquam perjurii reum, Regi vero ſanctè promittere, quod omnibus viribus efficere vellent, ut deponeretur, ſi modo Rex ipſos nunc ad damnandum in judicio Archiepiscopum ſuum non compelleret. His ita conſtitutis, ad Thomam redeunt, & Hilarius Ciceſtriensis, nomine omnium, ſermonem in hunc modum exorſus eſt: *Aliquando noſter fuiſti Archiepiſcopus, & tenebamur tibi obedire. Sed quia Domino Regi fidelitatem juraſti, Dignitatem ejus per te ſalvam fore, & Conſuetudines,*